

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 500, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

KANTONALNO JAVNO KOMUNALNO PREDUZEĆE “POKOP” D.O.O. SARAJEVO

ZA 2008.GODINU

Broj: 063/09

Sarajevo, juni 2009. godine

**UPRAVI KANTONALNOG JAVNOG KOMUNALNOG PREDUZEĆA
„POKOP“ d.o.o. SARAJEVO****NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE*****Predmet revizije***

Izvršili smo reviziju priloženog bilansa stanja Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća „POKOP“ d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu – Društvo) sa stanjem na dan 31.12.2008. godine i odgovarajućeg bilansa uspjeha, izvještaja o promjenama na kapitalu i izvještaja o novčanim tokovima za godinu koja je završila na taj dan, te reviziju usklađenosti poslovanja sa propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za izradu i objektivnu prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: uvođenje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su važne za pripremu i objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije, prevare ili greške, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je takođe odgovorno za usklađenost poslovanja preduzeća sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji BiH („Sl. novine Federacije BiH“ br: 22/06), INTOSAI revizijskim standardima i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da postupamo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i iznosima koji su objavljeni u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka zasnovan je na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalim usljed korupcije, prevare ili greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su važne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja. Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Mišljenje

Po našem mišljenju finansijski izvještaji prikazuju istinito i objektivno, po svim bitnim pitanjima, finansijski položaj Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća „POKOP“ d.o.o. Sarajevo na dan 31.12.2008. godine, rezultate poslovanja i novčani tok za godinu koja je završila na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Finansijsko poslovanje Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća „POKOP“ d.o.o. Sarajevo u toku 2008. godine bilo je u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Skrećemo pažnju na slijedeće:

1. Kao što je konstatovano pod tačkom 4.8. Izvještaja, postupak upisa i registracije osnovnog kapitala prilikom usklađivanja statusa Društva sa Zakonom o javnim preduzećima u Federaciji BiH urađen je kao da se radi o pravnom licu koje se tek osniva. Nije uzeta u obzir činjenica da se radi o subjektu koji posluje duži vremenski period, a koji je u momentu usklađivanja

raspolagao sa značajnim sredstvima, imao stvorene obaveze i iskazan kapital. Ovakvim postupkom registracije došlo je do njegove značajne neusklađenosti sa računovodstvanog aspekta. Kao što je konstatovano u tački 4.4. Izvještaja, Društvo u svojim poslovnim knjigama iskazuje samo zemljište groblja Bare, za koje je procedura prenosa vlasništva u toku, dok ostale zemljišne površine grobalja kojima upravlja ne iskazuje u poslovnim knjigama. Osnivač nije definisao ni koja imovina sa kojom raspolaže i koja je u posjedu Društva ima status javnog dobra.

Sarajevo, 19.06.2009. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

SADRŽAJ

BILANS STANJA NA DAN 31.12.2008. GODINE	1
IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA ZAKLJUČNO SA 31.12.2008.....	3
IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31.12.2008.....	4
1. UVOD	5
2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	5
3. REZIME DATIH PREPORUKA	5
4. NALAZI I PREPORUKE	6
4.1 Prethodno iskustvo sa klijentom	6
4.2 Sistem internih kontrola	6
4.3 Plan poslovanja i finansijski plan	7
4.4 Stalna sredstva	7
4.5 Potraživanja	10
4.6 Novac i novčani ekvivalenti	11
4.7 Kapital	12
4.8 Prihodi	13
4.9 Rashodi	14
4.10 Finansijski rezultat	15
4.11 Nabavke	15
5. KOMENTAR	16

B I L A N S S T A N J A na dan 31.12.2008. godine

O p i s	31.12.2008.	31.12.2007.
STALNA SREDSTVA	13.827.333	8.278.719
Stalna nematerijalna sredstva	228.262	132.824
Patenti, licence i zaštitni znakovi, koncesije i ostala prava	44.928	36.978
Računarski programi – software	143.834	41.927
Druga (u pripremi i ostala) stalna nematerijalna sredstva	39.500	53.919
Nekretnine, postrojenja i oprema	13.483.793	8.061.809
Zemljišta	969.353	969.353
Građevinski objekti	5.520.055	4.043.298
Postrojenja, oprema i transportna sredstva	2.480.459	1.403.632
Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	4.142.291	1.645.526
Avansi za materijalna sredstva	371.635	-
Ostala stalna materijalna sredstva	91.278	56.419
Dugoročna finansijska ulaganja i zajmovi	24.000	27.667
TEKUĆA SREDSTVA	1.837.617	2.466.722
Zalihe	503.844	590.809
Potraživanje od prodaje	67.430	35.461
Druga kratkoročna potraživanja	447.292	99.207
Kratkoročni finansijski plasmani	360	360
Novac i novčani ekvivalenti	809.804	1.733.890
Aktivna vremenska razgraničenja	8.887	6.995
UKUPNA AKTIVA	15.664.950	10.745.441
Vanbilansna evidencija	360	360
KAPITAL	3.769.219	3.762.546
Upisani osnovni kapital	3.386.817	3.386.817
Akumulirana (zadržana) dobit	382.402	375.729
OBAVEZE	11.895.731	6.982.895
Dugoročne obaveze	11.129.304	6.631.706
Dugoročne finansijske obaveze	-	-
Dugoročna razgraničenja i rezervisanja	11.129.304	6.631.706
Kratkoročne obaveze	766.427	351.189
Kratkoročne finansijske obaveze	126.673	101.884
Obaveze prema dobavljačima i druge obaveze	636.181	235.925
Pasivna vremenska razgraničenja	3.573	13.380
UKUPNA PASIVA	15.664.950	10.745.441
Vanbilansna evidencija	360	360

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila njihovo izdavanje. Isti su usvojeni od strane Nadzornog odbora na sjednici održanoj 07.05.2009. godine.

BILANS USPJEHA za godinu koja je završila 31.12.2008.

O p i s	31.12.2008.	31.12.2007.
Prihod od prodaje	3.848.652	4.191.452
Troškovi za prodano	1.082.806	1.207.532
Bruto dobit	2.765.846	2.983.920
Troškovi distribucije	6.847.687	5.545.618
Troškovi uprave i administracije	1.032.615	900.965
Drugi operativni rashodi	1.116	-
Gubitak od operativne aktivnosti	5.115.572	3.462.663
Drugi finansijski prihodi	5.433	2.496
Rashodi po osnovu kamata		4.498
Drugi finansijski rashodi	1.521	69.215
Dobit od finansijske aktivnosti	3.912	
Gubitak od finansijske aktivnosti		71.217
Prihodi po osnovu promj.vrijedn.(revalorizacije) i dr.		
Dobici od prodaje stalne imovine		
Ostali prihodi	5.186.045	3.879.855
Rashodi (gubici) od ulaganja u dr.povez.društvima		
Gubici od umanjenja vrijednosti stalne imovine		
Gubici od prodaje stalne imovine	1.066	141.021
Ostali rashodi	61.904	181.870
Dobit od ostalih aktivnosti	5.123.075	3.556.964
Dobit perioda	11.415	23.084
Porez na dobit	4.742	22.727
Neto dobit perioda	6.673	357

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila njihovo izdavanje. Isti su usvojeni od strane Nadzornog odbora na sjednici održanoj 07.05.2009. godine.

IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA zaključno sa 31.12.2008.

(INDIREKTNA METODA)

O p i s	Oznaka	IZNOS tekuća godina	IZNOS prethodna godina
Gotovinski tok iz poslovnih aktivnosti			
1 Neto dobit (gubitak)		6.673	357
Usklađivanje za:			
2 Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	(+)	46.311	25.941
3 Gubici (dobici) od otuđenja nematerijalnih sredstava	+(-)		
4 Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	(+)	702.370	470.581
5 Rashodi (prihodi) od otuđenja materijalnih sredstava	+(-)		
6 Usklađivanje po osnovu finansijskih stalnih sredstava	+(-)		
7 Nerealiz.rash.(prihodi) kod razm.valuta na trž. (kursne razlike)	+(-)		
8 Ostala uskl. za neg.stavke i tok.koji se odnose na ulag.i fin.akt.	+(-)		
9 Svega 2 do 8		748.681	496.522
10 Smanjenje (povećanje) zaliha	+(-)	86.965	268.739
11 Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+(-)	(31.969)	12.823
12 Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+(-)	(320.501)	479.549
13 Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	(1.893)	(4.891)
14 Povećanje (smanjenje) obaveza prema dobavljačima	+(-)	331.381	(158.415)
15 Povećanje (smanjenje) ostalih obaveza	+(-)	41.291	(283.211)
16 Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	4.487.791	3.255.674
17 Svega 10 do 16		4.487.791	3.570.268
18 A. Neto gotovinski tok od poslovnih aktivnosti (1+9+17)		5.348.419	4.067.147
Novčani tok od ulagačkih aktivnosti			
19 Nabavka (prodaja) stalnih nematerijalnih sredstava	- (+)	(141.748)	(45.137)
20 Nabavka (prodaja) stalnih materijalnih sredstava	- (+)	(6.159.213)	(2.769.269)
21 Sticanje (otuđenje) udjela u zavisnim društvima	- (+)		
22 Sticanje (otuđenje) udjela u pridruženim pravnim licima	- (+)		
23 Dati zajmovi (povrat zajmova) pravnim licima u grupi	- (+)		
24 Dati zajmovi (povrat zajmova) dr. povezanim pravnim licima	- (+)		
25 Sticanje (otuđenje) drugih ulaganja	- (+)		
26 Dati zajmovi (povrat zajmova) drugim pravnim licima	- (+)	3.667	6.666
27 Ostali tokovi od ulagačkih aktivnosti	- (+)		(73.183)
28 B. Neto gotovinski tok od ulagačkih aktivnosti (19 do 27)		(6.297.294)	(2.880.923)
Novčani tok od finansijskih aktivnosti			
29 Primici od izdavanja dionica i ost.oblika form.i poveć kapitala	(+)		
30 Otkup (iskup) dionica i ostalih oblika kapitala	(-)		
31 Nabavka (prodaja) vlastitih dionica	- (+)		
32 Primljena pozajmljena sredstva	(+)	113.583	
33 Povrat pozajmljenih sredstava	(-)	(88.794)	
34 Plaćanje dividendi	(-)		
35 Ostali troškovi od finansijskih aktivnosti	- (+)		73.183
36 C. Neto gotovinski tok od finansijskih aktivn. (29 do 35)		24.789	73.183
37 Neto povećanje (smanjenje) gotov. na rač.i blagajni (A+B+C)		(924.086)	1.259.407
38 Početno stanje gotovine na računu i blagajni		1.733.890	474.483
39 Konačno stanje gotovine na računu i u blagajni		809.804	1.733.890
40 Neto povećanje (smanjenje) gotov. na rač.i blagajni (39-38)		(924.086)	1.259.407

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila njihovo izdavanje. Isti su usvojeni od strane Nadzornog odbora na sjednici održanoj 07.05.2009. godine.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU za godinu koja je završila 31.12.2008.

Opis	Upisani vlasnički kapital	Revalorizacione rezerve	Akumulirana nerasp. dobit/ nepokr. gubit.	UKUPNO
Stanje na dan 31.12.2006. godine	3.386.817		393.121	3.779.938
Učinci promj. u račun. politikama				
Učinci ispravke grešaka			(17.749)	(17.749)
Ponovno iskazano stanje na dan 31.12.2006. godine, odnosno, 01.01.2007. godine	3.386.817		375.372	3.762.189
Učinci revalor.mat. i nem. sred.				
Učinci revalor.dugor.finans.ulag.				
Kursne razlike nastale tr.u str.v.				
Ostali dobiti (gubici) perioda				
Neto dobit perioda			73.540	73.540
Objavljene divid.i drugi oblici raspodjele dobiti i pokr.gubitka				
Emisija dion.kapitala i dr.oblici povećanja ili smanj.osn.kapitala				
Stanje na dan 31.12.2007. godine	3.386.817		448.912	3.835.729
Učinci promj. u račun. politikama				
Učinci ispravke grešaka			(73.183)	(73.183)
Ponovno iskazano stanje na dan 31.12.2007. godine, odnosno, 01.01.2008. godine	3.386.817		375.729	3.762.546
Učinci revaloriz.mat. i nem. sred.				
Ostali dobiti (gubici) perioda koji nisu iskazani u bilansu uspjeha				
Neto dobit perioda			6.673	6.673
Objavljene divid.i drugi oblici raspodjele dobiti i pokr.gubitka				
Emisija dionič.kapitala i dr.oblici povećanja ili smanj.osn.kapitala				
Stanje na dan 31.12.2008. godine	3.386.817		382.402	3.769.219

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila njihovo izdavanje. Isti su usvojeni od strane Nadzornog odbora na sjednici održanoj 07.05.2009. godine.

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA KANTONALNOG JAVNOG KOMUNALNOG PREDUZEĆA „POKOP“ d.o.o. SARAJEVO ZA 2008. GODINU

1. UVOD

Kantonalno javno komunalno preduzeće za sahrane i upravljanje grobljem „POKOP“ d.o.o. Sarajevo je pravni subjekt od općeg interesa za Kanton Sarajevo. Osnivač i 100 % vlasnik državnog kapitala je Kanton Sarajevo. Na osnovu odluke osnivača, Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu broj:UF/I-2631/05, od 06.06.2006. godine izvršeno je usklađivanje statusa sa Zakonom o javnim preduzećima u Federaciji BiH kojom je preduzeće registrovano kao društvo sa ograničenom odgovornošću.

Skraćeni naziv pravnog subjekta je: KJKP „POKOP“ d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu – Društvo).

Osnovna djelatnost Društva je organizovanje sahrana i upravljanje grobljima.

Unutrašnja organizacija utvrđena Statutom, uređena je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji poslova i radnih zadataka. Poslovi i zadaci iz nadležnosti obavljaju se putem 15 (petnaest) radnih jedinica koje nemaju svojstvo pravnog lica. U okviru istih organizovane su službe, kao niži organizacioni dijelovi.

Sjedište Društva je u Sarajevu, u ulici Mula Mustafe Bašeskije br. 38.

Na dan 31.12.2008. godine, u Društvo je bilo 184 uposlenih.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji i usklađenost poslovanja Društva sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj naše revizije je da na osnovu provedene revizije izrazimo mišljenje da li su finansijski izvještaji pripremljeni u svakom značajnom pogledu u skladu sa važećom zakonskom regulativom i primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja. Revizija uključuje i procijenu da li Uprava i rukovodioci primjenjuju zakone i ostale važeće propise i akte, koriste li sredstva za odgovarajuće namjene u okviru propisanih i datih ovlaštenja, ocjenu finansijskog upravljanja, funkciju interne revizije i sistem internih kontrola uspostavljenih u svrhu zaštite imovine, kao i sposobnost da otkrivaju i spriječavaju značajno pogrešna prikazivanja u finansijskim izvještajima.

Zbog ograničenja vremena i resursa, revizijom nismo obuhvatili cjelokupno područje poslovanja, niti smo ispitivali sve transakcije. Sistemom uzorka ispitali smo procese koji se odnose na obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti, zakonsku i usklađenost sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima, planiranje poslovnih aktivnosti i sa njima povezane račune vezane za sredstva, obaveze i kapital, prihode i rashode, uključujući značajnije troškove poslovanja i procedure javnih nabavki. Obzirom da je revizija obavljena na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške nisu otkrivene.

Revizija je uključila i davanje preporuka za dalji rad za područja koja smo smatrali bitnim, a vezana su za finansijsko izvještavanje.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom finansijskih izvještaja za 2008. godinu, konstatovali smo određene propuste i nepravilnosti. U cilju otklanjanja istih, dali smo slijedeće preporuke:

- *pokrenuti inicijativu i zatražiti od Osnivača da definiše koja zemljišta i infrastrukturu globalja datu na upravljanje, Društvo treba da iskazuje u svojim poslovnim knjigama, obzirom da ista može imati značajnog uticaja na finansijske izvještaje;*
- *usaglasiti registrovani kapital sa knjigovodstvenim;*

- *radi potpune transparentnosti postupaka javnih nabavki ponude otvarati u što kraćem razdoblju nakon isteka roka za njihov prijem, po mogućnosti odmah, a svakako isti dan.*

4. NALAZI I PREPORUKE

4.1 Prethodno iskustvo sa klijentom

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH po prvi put obavlja reviziju finansijskih izvještaja predmetnog klijenta.

Reviziju finansijskih izvještaja za 2008. godinu obavio je vanjski revizor, revizorska kuća „REVSAR“ d.o.o. Sarajevo. Zbog načina iskazivanja dugotrajne imovine, nedefinisanog statusa javnih dobara, njihovih izvora i ostatka kapitala od strane osnivača i mogućeg uticaja na finansijske izvještaje, dato je uslovno mišljenje.

4.2 Sistem internih kontrola¹⁾

Organizacija Društva utvrđena Statutom, definisana je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji poslova i radnih zadataka. Pravilnikom o sistematizaciji poslova i radnih zadataka i vrednovanju radnih mjesta sistematizovana su 224 radna mjesta. Na datum bilansa ukupno je raspoređeno 184 izvršilaca, od čega 11 na određeno vrijeme.

Društvo je u značajnom dijelu uredilo kontrolne aktivnosti koje predstavljaju politike i procedure rada svih uposlenih. Doneseni su svi značajniji akti, pored ostalih i Etički kodeks. Način rada i postupanja uposlenika, odobravanje i davanje ovlaštenja, razgraničenje dužnosti, kontrola pristupa, praćenje i nadzor, unaprijeđen je procedurama i uputstvima standarda upravljanja kvalitetom DIN EN ISO 9001:2000. Certifikat upravljanja kvalitetom dobiven je na osnovu ispunjenih uslova kvaliteta u obavljanju osnovnih radnih procesa, a prije svih poslova preuzimanja, prevoza, opremanja i sahranjivanja umrlih lica, upravljanja, uređenja i održavanja grobnih površina, infrastrukture i objekata, ali i održavanja i ažuriranja baze podataka.

Poslovne i radne procese podržava softver i programska rješenja po instaliranim modulima »Times Integrator 2000« za vođenje poslovanja preduzeća. Posebno značajna za Društvo je aplikacija maloprodaje, koja omogućava direktnu, on-line vezu svih naplatnih mjesta sa back office bazom. Prijenos podataka vrši se svakodnevno čime je u knjigovodstvu obezbijeđena potpuna evidencija prodaje po svim naplatnim mjestima, načinu plaćanja, evidencija prodaje po artiklima za svako prodajno mjesto i ispis svih računa.

Društvo posjeduje i posebnu aplikaciju koja sadrži bazu podataka za evidencije o ukopanostima i izdatim rezervacijama (nalagodavac, datum i svi ostali podaci).

Uprava je sačinila Operativni plan rada uposlenika u vanrednim situacijama i Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća koje je usvojio Nadzorni odbor. U prijedlogu mjera upućenih prema osnivaču, Uprava traži zadržavanje sufinansiranja iz Budžeta Kantona u dijelu pokrivanja troškova održavanja i čišćenja grobalja, obzirom da je godišnja naplativost nadoknade za održavanje grobnih mjesta 25 %, zadržavanje trenda ulaganja u kapitalne investicije, permanentno rješavanje otkupa zemljišta za proširenje grobljanskih površina i kontinuirano poduzimanje svih raspoloživih mogućnosti animiranja

Sistem internih kontrola ¹⁾ - prema Međunarodnom standardu revizije (ISA 315), označava sve politike i postupke usvojene od strane rukovodstva pravnog subjekta radi pomoći u postizanju svojih ciljeva u smislu obezbjeđenja, u mjeri u kojoj je to moguće, urednog i efikasnog poslovanja, uključujući pri tome pridržavanje utvrđene politike rukovodstva, zaštitu imovine, sprečavanje i otkrivanje prevara i grešaka, tačnost i potpunost računovodstvenih evidencija i blagovremenu izradu pouzdanih finansijskih informacija

Interne kontrole, prema izvještaju Komiteta sponzorskih organizacija Tredvej komisije (Comitee od Sponsoring Organisations of the Treadway Commission – COSO), definišu se kao proces, ustanovljen i vođen od strane upravnog (nadzornog) odbora, uprave i drugog osoblja, a cilj mu je da obezbijedi razumno uvjerenje vezano za postizanje ciljeva u slijedećim kategorijama: efikasnosti i uspješnosti poslovanja, pouzdanosti finansijskog izvještavanja, saglasnosti sa postojećim zakonima i propisima i zaštita imovine od neovlaštenog prisvajanja, korištenja ili otuđenja.

građana u vezi izmirivanja obaveza za održavanje i čišćenje grobalja, uključujući pisane i elektronske medije.

Uprava nije razmatrala moguće promjene uslova privređivanja izazvanih globalnom ekonomskom krizom i pogoršanjem ukupne ekonomske situacije u zemlji i Kantonu. Obzirom da se radi o kantonalnom javnom preduzeću koje se u značajnom dijelu dotira iz Budžeta Kantona, izvjesno je i treba očekivati da u narednom periodu osnivač neće biti u mogućnosti da kao do sada finansijski podržava Društvo.

Godišnju studiju rizika za 2008. godinu sačinio je Odjel za internu reviziju na osnovu koje je isti izvršio reviziju rizičnih područja. Nisu utvrđeni propusti i nepravilnosti. U izvještajima je pored ostalog konstatovano, da se postupci nabavki provode u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, podzakonskim i internim aktima, da se poštuju i odredbe Zakona o javnim preduzećima i da je uspostavljena interna kontrola primjene ugovora o nabavci koji se dosljedno primjenjuju.

U cilju informisanja građana na lokalitetima groblja Bare, Vlakovo, grobalja u Koševskoj dolini i u grobnom uredu u ul. Petrakijina br. 1., instalisani su info kiosci dostupni građanima, gdje se mogu dobiti podaci o sahranjenim licima, rezervisanim grobnim mjestima, postupku organizacije sahrane-dženaze, podaci o plaćenju naknadi za održavanje grobalja, podaci o ponudi pogrebne opreme i o radu Društva.

4.3 Plan poslovanja i finansijski plan

Prijedlog Plana poslovanja za 2008. godinu sačinjen je u decembru 2007. godine. Prijedlog Plana sadrži finansijski plan, odnosno, projekciju prihoda i rashoda, plan kapitalnih izdataka, plan dotacija iz Kantona i plan uposlenika. Dotacije iz Kantona za kapitalne projekte planirane su u iznosu od 14.255.250 KM. Prijedlog Plana poslovanja dat je u proceduru donošenja, a da prethodno nije bio usaglašen sa Budžetom Kantona. Razlog za to je kašnjenje u donošenju Budžeta Kantona.

Predloženi Plan poslovanja usvojio je Nadzorni odbor na 7. sjednici održanoj 04.02.2008. godine. Vlada Kantona, u funkciji Skupštine, na 1. sjednici održanoj 21.05.2008. godine isti je odobrila. Nakon donošenja Plana poslovanja, izvršeno je usaglašavanje Plana kapitalnih ulaganja sa ukupno odobrenim sredstvima iz Budžeta Kantona za iste namjene. Budžetom Kantona za 2008. godinu odobrena su kapitalna ulaganja u ukupnom iznosu od 5.800.000 KM. Usaglašeni plan kapitalnih ulaganja dostavljen je Vladi Kantona 19.06.2008. godine.

Osnovne ekonomske kategorije planirane su i ostvarene u slijedećim iznosima:

1	2	Ostvareno u 2007.	Planirano za 2008.	Ostvareno u 2008.	Indeks (5:3)	Indeks (5:4)
		3	4	5	6	7
I	Ukupan prihod	8.073.803	8.246.184	9.040.130	111,97	109,63
II	Ukupni rashodi	8.050.719	8.244.438	9.028.715	112,15	109,51
III	Dobit (I – II)	23.084	1.746	11.415	49,45	635,78

Uprava je redovno izvještavala Nadzorni odbor o projektima i kapitalnim ulaganjima, postupcima provedenih javnih nabavki, izboru najpovoljnijih ponuđača, zaključenim ugovorima i njihovoj realizaciji. I izvještavanje Skupštine Društva, putem resornog Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okoliša bilo je redovno. To se posebno odnosi na dobivena sredstva po osnovu dotacija namijenjenih za kapitalne izdatke, o čijim su utrošcima redovno sačinjavani izvještaji.

4.4 Stalna sredstva

Knjigovodstvena vrijednost stalnih sredstava na datum bilansa iskazana je u slijedećim iznosima:

	31.12.2008.	31.12.2007.
STALNA SREDSTVA	13.827.333	8.278.719
Stalna nematerijalna sredstva	228.262	132.824
Nekretnine, postrojenja i oprema	13.483.793	8.061.809
- Nekretnine, postrojenja i oprema, bez datih avansa	13.112.158	8.061.809
- Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu	371.635	-
Ostala stalna materijalna sredstva	91.278	56.419
Dugoročna finansijska ulaganja i zajmovi	24.000	27.667

Početno priznavanje stalnih sredstava vrši se metodom troška. Mjerenje nakon početnog priznavanja vodi se po istoj metodi, odnosno, po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti istih.

Stalna sredstva se otpisuju na osnovu procijenjenog vijeka upotrebe, odnosno, na osnovu pritjecanja ekonomskih koristi po osnovu korištenja i upotrebe stalnih sredstava.

Stalna nematerijalna sredstva daju se u slijedećoj tabeli:

	31.12.2008.	31.12.2007.
Stalna nematerijalna sredstva	228.262	132.824
Patenti, licence i zaštitni znakovi i ostala prava	44.928	36.978
Računarski programi - software	143.834	41.927
Ostala nematerijalna sredstva	39.500	53.919

Značajnije povećanje stalnih nematerijalnih sredstava odnosilo se na dogradnju i unapređenje softvera. Instalirana je baza podataka INFO kioska, dograđen softver sa fotografijama i video snimcima i omogućena realizacija audio i video prijenosa događaja iz komemorativnog centra, nabavljen antivirusni program, instaliran SMS INFO centar i Pos kasa.

Nekretnine, postrojenja i oprema predstavljaju najveći dio imovine, čija se struktura i promjene u revidiranoj godini, bez datih avansa, daju u slijedećoj tabeli:

	Opis	Zemljište	Građevin. objekti	Postrojenja i oprema	Transportna sredstva	Mat.sred. u pripremi	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Nabavna vrijednost						
	na dan 31.12.2007.	969.353	6.066.941	1.286.898	1.743.727	1.645.526	11.712.445
	direktna povećanja u 2008.					5.783.231	5.783.231
	prijen.sa pripr.(inv.u toku)		1.744.187	771.320	746.894	(3.262.401)	0
	- otuđenje i rashodovanje			(12.500)	(70.000)		(82.500)
	- ostalo			30.079		(24.065)	6.014
	na dan 31.12.2008.	969.353	7.811.128	2.075.797	2.420.621	4.142.291	17.419.190
2	Ispravka vrijednosti						
	na dan 31.12.2007.		2.023.644	626.335	1.000.658		3.650.637
	- amortizacija za 2008.		267.430	221.471	196.427		685.328
	- otuđenje i rashodovanje				(28.933)		(28.933)
	- ostalo						
	na dan 31.12.2008.		2.291.074	847.806	1.168.152		4.307.032
3	Neto knjigov.vrijednost						
	na dan 31.12.2007.	969.353	4.043.297	660.563	743.069	1.645.526	8.061.808
	na dan 31.12.2008.	969.353	5.520.054	1.227.991	1.252.469	4.142.291	13.112.158

Zemljište se odnosi na groblje Bare. Prema izjavama odgovornih, isto je bilo uknjiženo kod pravnog prednika i u toku je procedura prenosa njegova vlasništva na Društvo kod nadležnog suda. Ostale zemljišne površine globalja kojima upravlja Društvo ne iskazuju se u poslovnim knjigama, ali se na istima vrše

značajna ulaganja. Najznačajnija ulaganja su na zemljišnim površinama groblja Vlakovo, koje se prema izjavama odgovornih vodi kod Zavoda za izgradnju grada Sarajeva.

Građevinski objekti izgrađeni su na zemljištima kojima upravlja Društvo. Promjene na ovoj poziciji u 2008. godini odnose se samo na povećanja, i to po osnovu nabavke, izgradnje i aktiviranja novih objekata. Najznačajnije povećanje je stavljanje u upotrebu izgrađenog vanjskog dijela Komemorativnog centra Bare u vrijednosti od 726.274 KM i njegovog unutrašnjeg uređenja u vrijednosti od 231.892 KM. Ostala značajnija povećanja odnose se na sanaciju i rekonstrukciju staza, stepeništa i platoa groblja Lav u vrijednosti od 244.149 KM, izgradnju i adaptaciju garaža na groblju Vlakovo u vrijednosti od 105.934 KM, izgrađenu abdesthanu na groblju Vlakovo u vrijednosti 59.800 KM, izgrađenu i saniranu ogradu na groblju Bare u vrijednosti 61.142 KM i na groblju Lav u vrijednosti 99.839 KM, izgrađenu nadstrešnicu na groblju Vlakovo u vrijednosti od 59.000 KM, uređenje platoa i ograde na groblju Sv.Josip u vrijednosti od 73.047 KM, ograde na groblju Sv.Mihovil u vrijednosti od 52.644 KM i staza na groblju Sv.Marko u vrijednosti od 31.984 KM, rekonstrukciju staza i stepenica na Jevrejskom groblju u vrijednosti od 60.137 KM, adaptaciju kapele na groblju Bare u vrijednosti od 80.782 KM. Izgrađeni objekti aktivirani su na osnovu odluka direktora i dobivenih saglasnosti od nadležnih općinskih organa. U pojedinačnim odlukama o stavljanju u upotrebu, procijenjen je vijek upotrebe svakog pojedinačnog objekta, amortizaciona stopa i način obračuna amortizacije.

Postrojenja i oprema odnose se na sredstva koja služe za obavljanje osnovnih, administrativnih i ostalih poslovnih djelatnosti. Povećanje ove imovine odnosi se na nabavku novih sredstava. Pored ostalog, izvršeno je unutrašnje opremanje Komemorativnog centra Bare sa idejnim rješenjem u vrijednosti 236.559 KM, nabavljene su orgulje za isti centar u vrijednosti 163.038 KM, informatička oprema u vrijednosti od 49.997 KM, izrađene i montirane svijetleće reklame na groblju Bare u vrijednosti od 58.995 KM, nabavljen kancelarijski namještaj u vrijednosti od 49.018 KM, instaliran video nadzor na groblju Lav u vrijednosti 58.200 KM, instalisana rasvjeta na groblju Lav u vrijednosti od 49.623 KM.

Smanjenje ove imovine za 12.500 KM odnosi se na reklasifikaciju nabavljenih plakata za ulaz u groblja sa stalnih sredstava na poziciju zaliha, odnosno, sitnog inventara, obzirom da se radi o pojedinačnim iznosima od 250 KM čiji vijek trajanja neće preći godinu dana i samim tim ne ispunjava uslove priznavanja stalnih sredstava.

Transportna sredstva takođe se odnose na sredstva namijenjena za obavljanje poslova iz registrovane djelatnosti. Povećanje na ovoj poziciji odnosi se na nabavku teretnog specijalnog vozila u vrijednosti od 258.614 KM, motocikla sa bočnom prikolicom u vrijednosti od 136.552 KM, eko vozila za prevoz posjetilaca na groblju u vrijednosti od 83.854 KM, pogrebnog vozila u vrijednosti od 83.714 KM, putničkog vozila u vrijednosti od 70.000 KM i specijalne prikolice u vrijednosti od 72.699 KM.

Smanjenje na poziciji transportnih sredstava u iznosu od 70.000 KM odnosi se na isknjižavanje nabavne vrijednosti zamijenjenog putničkog vozila.

Materijalna sredstva u pripremi, odnosno, investicije u toku, predstavljaju značajnu poziciju imovine. Sve nabavke nekretnina, postrojenja i opreme evidentirane su putem ove pozicije.

U okviru iste, 164.000 KM odnosi se na zemljište, a najveći dio u iznosu od 3.978.291 KM na građevinske objekte u pripremi.

Iskazana vrijednost zemljišta na ovoj poziciji odnosi se na sredstva prenesena Zavodu za izgradnju Kantona, na osnovu odluke Nadzornog odbora iz 2006. godine, u svrhu rješavanja imovinsko pravnih odnosa na dijelu groblja Vlakovo.

Kao investicije u toku na datum bilansa iskazani su započeti, a neokončani građevinski objekti na grobljima kojima Društvo upravlja, po ugovorima koji su zaključeni nakon provedenih postupaka javnih nabavki. Tako su na groblju Bare, kao sredstvo u pripremi evidentirani realizovani radovi za koje su ispostavljene fakture, ali svi ugovoreni radovi još uvijek nisu okončani, odnosno, ugovor nije u potpunosti realizovan. Na ovom groblju u pripremi se vode radovi u vrijednosti od 249.592 KM. Na groblju Vlakovo vode se radovi po ugovorima sa više izvođača, od kojih su neki iz ranijih godina, a koji takođe još uvijek nisu okončani. Ukupna vrijednost radova po ugovorima iznosi 6.644.313 KM, od čega je u 2008. godini okončano 3.022.356 KM, koliko se i vodi u pripremi. Prethodnih godina, okončani su radovi u vrijednosti od 196.686 KM, odnosno, 310.000 KM, što na ovom groblju ukupno iznosi 3.529.042 KM. Kao investicije u toku vode se i radovi na centralnoj mrtvačnici groblja Bare, u vrijednosti 103.850 KM i radovi na cviječari na groblju Vlakovo, u vrijednosti od 74.232 KM.

Avansi za nabavku materijalne imovine iskazani su u iznosu od 371.635 KM. Isti se odnose na uplaćena sredstva firmi „AC Quattro“ d.o.o. Sarajevo za nabavku specijalnog karavanskog vozila tipa Chrysler CR 400V, u iznosu od 341.710 KM i na dati avans JKP „Gradska groblja“ d.o.o. Visoko u iznosu od 29.925 KM.

Ostala stalna materijalna sredstva iskazana su u iznosu od 91.278 KM. Povećanje ovih sredstava odnosi se na sanaciju i adaptaciju skulpture lava na groblju Lav.

Dugoročna finansijska ulaganja i zajmovi predstavljaju dugoročne kredite date uposlenicima u ranijem periodu koji se uredno otplaćuju.

Amortizacija stalnih sredstava vrši se linearnom metodom otpisa, a na osnovu procijenjenog vijeka upotrebe za svako pojedinačno sredstvo. U slijedećoj tabeli daje se procijenjeni vijek trajanja i utvrđena visina amortizacionih stopa za karakteristična sredstva:

<u>Grupa sredstava</u>	<u>Vijek trajanja (god.)</u>	<u>Stopa amortizacije (%)</u>
- građevinski objekti	od 20 do 77	od 1,30 do 5,00
- uredska oprema i namještaj	od 5 do 7	od 14,30 do 20,00
- uređaji i instalacije	od 3 do 10	od 10,00 do 33,33

Društvo je na datum bilansa, shodno MRS 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava, a u vezi sa MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema i MRS 38 – Nematerijalna stalna sredstva, izvršilo procjenu eventualnog umanjenja vrijednosti stalnih sredstava. U Izvještaju stručne komisije za procjenu navodi se da ista ne raspolaže pouzdanim informacijama o značajnim odstupanjima od knjigovodstvene vrijednosti, najvećim dijelom zbog nepostojanja aktivnog tržišta, a manjim dijelom i zbog nepouzdanih informacija tržišne vrijednosti korištenih stalnih sredstava.

Društvo nema ograničenja u raspolaganju nad imovinom, obzirom da nije terećeno hipotekama, niti založnim pravom na pokretnu imovinu.

Osnivač još nije definisao koja imovina data na upravljanje i sa kojom Društvo raspolaže ima status i karakter javnog dobra. Prema pravnoj nauci upravnog prava i groblja spadaju u javna dobra. Samim tim u javna dobra spada i infrastruktura grobalja u koja se vrše značajna ulaganja. U toku je procedura prenosa vlasništva samo zemljišta groblja Bare koje Društvo i iskazuje u finansijskim izvještajima, dok se ostale zemljišne površine grobalja kojima upravlja ne iskazuju u poslovnim knjigama.

Preporuka:

Pokrenuti inicijativu i zatražiti od Osnivača da definiše koja zemljišta i infrastrukturu grobalja datu na upravljanje, Društvo treba da iskazuje u svojim poslovnim knjigama, obzirom da ista može imati značajnog uticaja na finansijske izvještaje.

4.5 Potraživanja

Na datum bilansa, iskazana su slijedeća potraživanja:

	31.12.2008.	31.12.2007.
POTRAŽIVANJA	515.082	135.028
Potraživanja od prodaje	67.430	35.461
Kupci u zemlji	69.548	40.775
(Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca)	(2.118)	(5.314)
Druga kratkoročna potraživanja	447.652	99.567

Potraživanja od prodaje odnose se na kupce u zemlji i sa stanovišta ročnosti sva iskazana potraživanja su do 30 dana. Ista su u cjelosti naplaćena u tekućoj godini.

Druga kratkoročna potraživanja u najvećem dijelu, u iznosu od 357.750 KM predstavljaju potraživanja po osnovu PDV-a.

4.6 Novac i novčani ekvivalenti

Novčana sredstva iskazana kao gotovina i ekvivalenti gotovine, na datum bilansa iznosila su:

	31.12.2008.	31.12.2007.
Novac i novčani ekvivalenti	809.804	1.733.890
Računi u bankama – transakcijski (u domaćoj valuti)	787.226	1.713.906
Blagajne (u domaćoj valuti)	19.280	14.765
Devizni račun (u EUR)	0	0
Vrijednosnice (kartice)	3.298	5.219

Gotovina i ekvivalenti gotovine odnose se na sredstva koja se vode na računima i u blagajnama. Transakcijski računi otvoreni su kod šest poslovnih banaka. Ukupno pet lica je ovlašteno za raspolaganje sa sredstvima na računima kod banaka. Odobrenje dokumenta za plaćanje ili isplatu daju dva ovlaštena lica, dok sam nalog za prenos sredstava može potpisati jedno lice.

U Društvu se vodi glavna blagajna, blagajne prodavnica i blagajne pazara. Ukupno ima devet prodajnih objekata na kojima se može izvršiti naplata usluga i prodaja robe. Na svim mjestima instalisane su registar-post kase, koje su povezane na centralni server u prostorijama direkcije. Procedure i postupak rada sa gotovim novcem provode se prema Uputstvu o rukovanju gotovim novcem. Svaka radnja, naplata usluge ili prodaja proizvoda i roba evidentira se preko registar kase i putem blagajni. Gotov novac redovno se polaže na račune otvorene kod poslovnih banaka. Obaveze

U finansijskim izvještajima na datum bilansa, iskazane su slijedeće obaveze:

	31.12.2008.	31.12.2007.
OBAVEZE	11.895.731	6.982.895
Dugoročne obaveze	11.129.304	6.631.706
Dugoročna razgraničenja i rezervisanja	11.129.304	6.631.706
Dugoročna razgraničenja	10.975.379	6.558.523
Dugoročna rezervisanja	153.925	73.183
Kratkoročne obaveze	766.427	351.189
Obaveze za primljene avanse	126.673	101.879
Obaveze prema dobavljačima	528.867	197.486
Obaveze za PDV	27.584	29.399
Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge kratkoročne obaveze	6.094	9.040
Druge kratkoročne obaveze	73.636	-
Pasivna vremenska razgraničenja	360	13.380

Dugoročne obaveze čine dugoročna razgraničenja i rezervisanja. Društvo nema iskazanih finansijskih kredita.

Dugoročna razgraničenja odnose se na unaprijed naplaćene i odložene prihode koji predstavljaju primljene donacije, uglavnom od Kantona, za nabavku stalnih sredstava koji se evidentiraju u skladu sa MRS 20 – Računovodstvo donacija i pomoći. Po ovom osnovu, u 2008. godini primljena su sredstva u ukupnom iznosu od 5.641.978 KM, od čega 5.599.985 KM od Kantona, u vidu kapitalnih grantova. Sredstva su dobivena u svrhu uređenja grobalja Vlakovo i Bare, grobalja u Koševskoj dolini i nabavke pogrebne opreme u cilju poboljšanja usluga pogrebne djelatnosti. Na istoj poziciji najznačajniji projekti (okončani i započeti) odnose se na izradu glavnog izvedbenog projekta za grobna polja u Vlakovu u vrijednosti od 1.754.078 KM, uređenje gradskog groblja Vlakovo u vrijednosti od 2.955.781 KM, adaptaciju kapele u Vlakovu u vrijednosti od 273.848 KM, izradu Komemorativnog centra Bare u vrijednosti od 1.073.580 KM, uređenje ostalih terena na groblju Vlakovo u vrijednosti od 522.940 KM, nabavku opreme u vrijednosti od 857.782 KM i video nadzora u vrijednosti od 223.026 KM itd.

U svim slučajevima sredstva su doznačena na osnovu pojedinačnih zaključaka Vlade Kantona, u skladu sa Planom i odobrenim sredstvima iz Budžeta za 2008. godinu, a na osnovu provedenih postupaka izbora najpovoljnijih ponuđača za izvođenje radova, vršenje usluga i nabavku roba i zaključenih ugovora. O

utrošku sredstava sačinjavani su izvještaji, koji su shodno zaključcima o odobrenju, dostavljani resornom ministarstvu.

Dugoročna rezervisanja odnose se na rezervisanja po osnovu primjene Međunarodnog računovodstvenog standarda – Primanja zaposlenih. Na osnovu Neovisnog aktuarskog mišljenja o primjeni istog standarda, Nadzorni odbor je 27.02.2009. godine donio odluku o rezervisanju troškova uposlenih na ime otpremnina i jubilarnih nagrada za 2010. i 2011. godinu u ukupnom iznosu od 153.925 KM.

Kratkoročne obaveze u najvećem dijelu predstavljaju kratkoročne finansijske obaveze i obaveze prema dobavljačima.

Kratkoročne finansijske obaveze odnose se na primljene avanse po različitim osnovama, od čega je 77.168 KM dobiveno od drugih pogrebnih društava, 36.684 KM od građana po osnovu unaprijed plaćenih sahrana i 12.821 KM od općine Centar, u svrhu rekonstrukcije i održavanja spomenika i grobalja na području iste općine.

Obaveze prema dobavljačima odnose se na neizmirene obaveze prema izvođačima radova i usluga i za isporučenu robu.

4.7 Kapital

Na datum bilansa, kapital Društva iskazan je u slijedećim iznosima:

	31.12.2008.	31.12.2007.
KAPITAL	3.769.219	3.762.546
- Upisani osnovni kapital	3.386.817	3.386.817
- Akumulirana (zadržana) dobit	382.402	375.729

Upisani osnovni kapital iskazan u knjigovodstvu u iznosu od 3.386.817 KM značajno se razlikuje od registrovanog kapitala prilikom usklađivanja statusa Društva. Naime, Skupština Kantona Sarajevo je 07.10.2005. godine donijela Odluku o usklađivanju statusa KJKP „POKOP“ d.o.o. Sarajevo sa Zakonom o javnim preduzećima u Federaciji BiH, broj: 01-05-27988-4/05. Pored promjene oblika organizovanja, istom odlukom utvrđena je i visina upisanog osnovnog kapitala. Na osnovu iste, Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu broj: UF/I-2631/05, od 06.06.2006. godine registrovan je upisani i uplaćeni osnovni kapital u novcu u iznosu od 10.000 KM. Prilikom predmetnog usklađivanja osnivač nije definisao status preostalog, većeg dijela kapitala koji je na datum usaglašavanja iznosio 3.376.817 KM.

Opisani postupak upisa i registracije osnovnog kapitala Društva urađen je kao da se radi o pravnom licu koji se tek osniva, zanemarujući činjenicu da se radi o subjektu koji posluje duži vremenski period, a koji raspolaže sa značajnim sredstvima i ima već stvorene obaveze. Ovakvim postupkom registracije osnovnog kapitala došlo je do njegove značajne neusklađenosti sa računovodstvenog aspekta, obzirom da prema paragrafu 49. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja „vlasnički kapital je ostatak sredstava (imovine) pravnog lica nakon odbitaka obaveza“. Realnost knjigovodstvene vrijednosti kapitala direktno zavisi od vrednovanja sredstava (imovine i potraživanja), ali i obaveza pravnog lica. Realnost vrednovanja svake pojedinačne stavke sredstava i obaveza direktno ili indirektno utiče i na realnost vrednovanja kapitala.

Akumulirana dobit predstavlja neraspoređenu dobit iz prethodnih perioda.

Preporuka:

Usaglasiti registrovani kapital sa knjigovodstvenim.

4.8 Prihodi

Prihodi ostvareni u obračunskom periodu iskazani su u slijedećim iznosima:

	01.01. - 31.12.2008.	01.01. - 31.12.2007.
PRIHODI	9.040.130	8.073.803
Prihodi od osnovne djelatnosti	3.848.652	4.191.452
Finansijski prihodi	5.433	2.496
Ostali prihodi	5.186.045	3.879.855

Ostvareni ukupan prihod u 2008. godini je za 966.327 KM veći u odnosu na prethodnu godinu, što je povećanje od 11,97 %.

Prihodi su priznati u skladu sa objavljenim računovodstvenim politikama. Prihodi od prodaje priznati su na osnovu ispostavljenih faktura za isporučene proizvode i robu i izvršene usluge, u iznosu umanjenom za PDV. Prihodi od dotacija priznati su u momentu uplate sredstava na transakcijski račun. Cijene pogrebnih usluga i održavanje grobnih mjesta utvrđuje osnivač, odnosno, Vlada Kantona. Cijene ovih usluga su iz 1995. godine, sa izuzetkom jedne pozicije, usluge iskopa, koja je iz 1999. godine. Sve ostale cijene utvrđuje Nadzorni odbor.

Prihodi od osnovne djelatnosti koji predstavljaju prihode od prodaje iskazani su u iznosu od 3.848.652 KM. U okviru ove pozicije **prihod od prodatih proizvoda** iskazan je u iznosu od 1.400.196 KM. Isti se odnosi na prodaju gotovih vlastitih proizvoda, koje u najvećem dijelu predstavljaju temelji i nadgrobni spomenici. **Prihod od pruženih usluga** iskazan je u iznosu od 1.688.483 KM i isti predstavlja ostvareni prihod od pružanja usluga osnovne djelatnosti (usluge ukopa, prevoza umrlih, prosekture, ekshumacije i sl.). **Prihod od prodate robe** iskazan je u iznosu od 759.973 KM i isti se odnosi na prihode od prodaje pogrebne opreme, cvijeća i cvječarskih proizvoda.

Naprijed navedeni operativni prihodi ostvaruju se, odnosno, stiču prodajom usluga, proizvoda i roba putem 9 (devet) vlastitih maloprodajnih objekata. Evidencije o prodaji vode se svakodnevno, dnevna je ažurnost, a knjiženja se vrše mjesečno, a po potrebi i češće. Najveći dio prihoda naplaćuje se gotovinski, a manji dio bezgotovinski i putem kartica.

Ostali prihodi u najvećem dijelu čine prihodi od dotacija, donacija i subvencija i iskazani su u ukupnom iznosu od 5.183.906 KM

Prihodi od dotacija iskazani u iznosu od 3.760.684 KM odnose se na primljena sredstva iz Budžeta Kantona na ime troškova održavanja grobalja. Radi se o neto iznosu ukupno doznačenih sredstava u vidu tekuće podrške (bez PDV-a). Naime, iz Budžeta Kantona je po osnovu tekućeg granta doznačeno 4.400.000 KM, od čega je na prihode od subvencija knjiženo 3.760.684 KM, a na obaveze po osnovu PDV-a 639.316 KM. Uplate su vršene mjesečno u visini 1/12 od ukupno odobrenog iznosa i to putem resornog Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okoliša.

Prihodi od doniranih sredstava u iznosu od 801.611 KM predstavljaju dio primljenih, doniranih sredstava od Kantona po osnovu finansijske podrške za kapitalna ulaganja i iskazani su u visini iskorištenog (ulaznog) PDV-a po realizovanim projektima koji je plaćen dobavljačima.

Obračunati tekući dio dugoročnih dotacija i poticaja u iznosu od 390.183 KM odnosi se na pripadajući prihod po osnovu obračunate amortizacije na donirana sredstva.

Ostali prihodi od subvencija iskazani u iznosu od 231.428 KM odnose se na primljena sredstva od drugih organa. Iz Budžeta grada Sarajeva je na ime održavanja grobalja od lokalnog značaja doznačeno 85.470 KM, a od Zavoda za zapošljavanje 145.958 KM, po osnovu angažovanja radne snage za izvođenje i finansiranje javnih radova u oblasti infrastrukture i zaštite okoliša po ugovoru.

4.9 Rashodi

Rashodi obračunskog perioda iskazani su u slijedećim iznosima:

	01.01. - 31.12.2008.	01.01. - 31.12.2007.
RASHODI	9.028.715	8.050.719
Operativni rashodi	8.964.224	7.654.115
Finansijski rashodi	1.521	73.713
Gubici od umanjenja vrijednosti stalnih sredstava	1.066	141.021
Ostali rashodi	61.904	181.870

U 2008. godini ostvareni su rashodi u ukupnom iznosu od 9.028.715 KM i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 977.996 KM ili za 12,1 %. Rashodi su priznati na osnovu direktne povezanosti između nastalih troškova i specifičnih stavki prihoda, po principu sučeljavanja prihoda i rashoda. Priznavanje rashoda vršeno je istovremeno sa priznavanjem povećanja obaveza ili smanjenja sredstava.

Operativni rashodi obuhvataju troškove prodatih proizvoda, roba, dobara i usluga, uključujući i troškove uprave, prodaje i administracije. U okviru istih, najznačajniji su troškovi poslovanja, iskazani u iznosu od 8.375.743 KM. Najveći dio u iznosu od 7.880.302 KM neposredno je teretilo rashode distribucije i administracije, dok je iznos od 495.441 KM, shodno računovodstvenim politikama, raspoređen u troškove obračuna proizvodnje. Na investicije u toku po osnovu radova u vlastitoj režiji evidentirano je 129.396 KM.

U okviru troškova poslovanja najznačajniji su troškovi zaposlenih koje čine plaće zaposlenih i ostali troškovi zaposlenih.

Troškovi zaposlenih u iznosu od 5.027.345 KM čine 60,02 % ukupnih troškova poslovanja, odnosno, 55,68 % ukupnih rashoda perioda. Ove troškove čine **plaće zaposlenih** u iznosu od 4.087.940 KM i ostali troškovi zaposlenih u iznosu od 939.405 KM. Sva primanja zaposlenih regulisana su Pravilnikom o radu i Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti komunalne privrede Kantona Sarajevo. Obračun i isplata plaća vrši se na osnovu pojedinačnih ugovora o radu. Radna mjesta zaposlenih vrednovana su brojem bodova koji se množi vrijednošću boda. Vrijednost boda utvrđuje direktor. I u 2008. godini primjenjivala se vrijednost boda od 1,202 koja je utvrđena u januaru 2007. godine. Prema članu 71. Pravilnika o radu, najnižu plaću zaposlenika čini 55% prosječne plaće ostvarene u Federaciji BiH prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku. Društvo je u potpunosti poštivalo važeći Kolektivni ugovor.

Najviša neto plaća isplaćena u 2008. godini iznosila je 5.495 KM, a najniža 575 KM. Prosječno isplaćena neto plaća po zaposleniku u 2008. godini iznosila je 1.186 KM. Isplaćena najniža plaća u 2008. godini nije bila niža od zajamčene plaće u Federaciji BiH.

Ostale troškove zaposlenih čine naknade za topli obrok u iznosu od 575.355 KM, troškovi prevoza na posao i sa posla u iznosu od 131.395 KM, regres za godišnji odmor u iznosu od 143.655 KM i naknade povodom vjerskih praznika u iznosu od 89.000 KM. Sve ove naknade isplaćene su u skladu sa važećim propisima i vlastitim aktima.

Usluge održavanja iskazane su u ukupnom iznosu od 354.130 KM. U okviru istih, troškovi održavanja građevina iznosili su 67.720 KM, opreme 62.614 KM, transportnih sredstava 134.647 KM, održavanja i uređenja okoliša 60.593 KM, od čega se 49.490 KM odnosi na angažovanje izvođača na nabavci i izmještanju kamenih elemenata spomenika na groblju Lav, održavanje softvera 12.482 KM i zaštitarske usluge 7.000 KM, a sve po ugovorima sa izabranim ponuđačima.

Troškovi po osnovu ugovora o djelu iznosili su 71.870 KM. Isti se uglavnom odnose na ugovore sa stručnim licima u vezi stručne pomoći na realizaciji kapitalnih projekata u svrhu uređenja gradskih grobalja Vlakovo i Bare.

Troškovi po osnovu ugovora o privremenim i povremenim poslovima iznosili su 90.000 KM. Radi se o poslovima koja su obavila lica angažovana putem Službe za zapošljavanje Kantona Sarajevo, u svrhu održavanja separativnih grobalja (grobalja koja nisu u funkciji sahranjivanja). Ukupno je angažovano 90 lica po ugovorima o privremenim i povremenim poslovima na period od dva mjeseca uz mjesečnu naknadu od 500 KM.

Troškovi rezervisanja u iznosu od 153.925 KM odnose se na rezervisanje troškova po osnovu primjene MRS 19 – Primanja zaposlenih.

Ostali rashodi u najvećem dijelu odnose se na stipendije isplaćene đacima i studentima za školsku 2008/2009. godinu, u ukupnom iznosu od 47.650 KM, prema planovima poslovanja i stipendiranja i usvojenim kriterijima, o čemu je odluku donio Nadzorni odbor.

4.10 Finansijski rezultat

U revidiranom obračunskom periodu ostvarena je neto dobit u iznosu od 6.673 KM. Istovremeno, u istom periodu gubitak od operativne aktivnosti iskazan je u iznosu od 5.115.572 KM, što je posljedica neekonomske cijene komunalnih usluga.

Evidentno je da su u sadašnjim uslovima privređivanja, u okviru postojećih kapaciteta i resursa, utvrđene cijene pogrebnih usluga, a posebno cijene naknada za održavanje grobljanskih površina niže od stvarnih cijena koštanja. Stoga je i gubitak iz operativne aktivnosti u značajnom dijelu posljedica neekonomske cijene osnovnih usluga. Nedostatna sredstva za obavljanje poslova iz registrovane djelatnosti obezbjeđuju se u Budžetu Kantona, što je u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima.

4.11 Nabavke

Društvo je kao Ugovorni organ, shodno važećim zakonskim propisima i vlastitim aktima, donijelo Plan nabavki za 2008. godinu i osiguralo potrebna novčana sredstva. U istoj godini provedeni su postupci nabavki u vrijednosti od 12.773.842 KM, od čega su ugovori u vrijednosti od 9.521.552 KM dodijeljeni u otvorenim postupcima, 3.090.338 KM putem konkurentskih zahtjeva, 84.498 KM direktnim sporazumima i 77.454 KM u pregovaračkom postupku.

Mi smo revidirali procedure izbora najpovoljnijih ponuđača u šest otvorenih postupaka u vrijednosti od 4.823.549 KM što predstavlja 50,66 % od ukupne vrijednosti istih postupaka i jedanaest konkurentskih zahtjeva u vrijednosti od 493.565 KM što je 15,97 % u odnosu na ukupno provedene putem tih postupaka.

Revidirali smo slijedeće postupke dodjele ugovora provedene putem otvorenih postupaka:

- Nabavka – izvođenje radova na izgradnji grobnih mjesta K1, P1 i M13 groblja Vlakovo – Izabrani ponuđač: “Ans Drive” d.o.o. Sarajevo; Vrijednost ugovora: 2.450.053 KM;
- Izgradnja pet aleja na groblju Vlakovo – Izabrani ponuđač: “ Alpine Investment d.o.o. Sarajevo; Vrijednost ugovora: 1.116.782 KM;
- Nabavka pogrebne opreme – Izabrani ponuđač: „Gradska groblja“ d.o.o. Visoko; Vrijednost ugovora: 469.450 KM;
- Nabavka specijalnog vozila karavanskog tipa – Izabrani ponuđač: “ AC Quattro“ d.o.o. Sarajevo; Vrijednost ugovora: 341.709 KM;
- Rekonstrukcija i sanacija platoa ispred kapela groblja Vlakovo – Izabrani ponuđač: “ Alpina Investment d.o.o. Sarajevo ”d.o.o. Sarajevo; Vrijednost ugovora: 301.739 KM;
- Nabavka goriva i maziva – Izabrani ponuđač: “ Petrol BH Oil Company d.o.o. Sarajevo; Vrijednost ugovora: 143.816 KM;

kao i slijedeće postupke dodjele ugovora putem konkurentskog zahtjeva:

- Izrada i instalacija baze podataka u svrhu uspostavljanja video nadzora na aktivnim komunalnim grobljima – Izabrani ponuđač: “Brank” d.o.o. Sarajevo; Vrijednost ugovora: 25.450 KM;
- Izrada nadstrešnica za so sa frakcijom za posipanje pri poledici i nadstrešnice za rizlo na groblju Vlakovo u svrhu uređenja gradskog groblja Vlakovo – Izabrani ponuđač: “Maomex” d.o.o. Hadžići; Vrijednost ugovora: 59.000 KM;
- Adaptacija kapela i rekonstrukcija staza i platoa ispred kapela na groblju Bare – Izabrani ponuđač: „Uniflor“ d.o.o. Sarajevo; Vrijednost ugovora: 51.164 KM;
- Nabavka kancelarijskog materijala – Izabrani ponuđač: „Crobox“ d.o.o. Sarajevo; Vrijednost ugovora: 24.131 KM;
- Izgradnja abdesthane na groblju Vlakovo – Izabrani ponuđač: „Maomex“ d.o.o. Hadžići; Vrijednost ugovora: 59.800 KM;

- Nabavka uredske opreme – Izabrani ponuđač: „Grafikon“ d.o.o. Sarajevo; Vrijednost ugovora: 29.236 KM;
- Sanacija – izgradnja porušene ograde na groblju Bare – Izabrani ponuđač: „Maomex“ d.o.o. Hadžići; Vrijednost ugovora: 59.025 KM;
- Radovi na vodovodnim instalacijama u krugu groblja Vlakovo – Izabrani ponuđač: „Manjo“ d.o.o. Sarajevo; Vrijednost ugovora: 57.049 KM;
- Rekonstrukcija staze oko spomenika „Umirući lav“ na groblju Lav – Izabrani ponuđač: „Uniflor“ d.o.o. Sarajevo; Vrijednost ugovora: 50.982 KM;
- Radovi na izgradnji stepenica i staza na groblju Bare – Izabrani ponuđač: „Pozder Nekropoling d.o.o. Sarajevo; Vrijednost ugovora: 26.794 KM;
- Izvođenje radova u garaži na groblju Vlakovo – Izabrani ponuđač: „Uniflor“ d.o.o. Sarajevo; Vrijednost ugovora: 50.934 KM;

U slučajevima dodjele ugovora putem otvorenih postupaka provedene su procedure propisane Zakonom o javnim nabavkama BiH, njegovim provedbenim aktima i vlastitim aktima, osim u dijelu koji se odnosi na otvaranje ponuda. Naime, u svim revidiranim postupcima javno otvaranje ponuda bilo je dan nakon isteka roka za podnošenje ponuda, kako je bilo i objavljeno. Obzirom da je važećim propisima o javnim nabavkama definisano da se „ponude otvaraju neposredno nakon isteka roka za podnošenje ponuda“, a da pri tome nije preciziran pojam „neposredno“, mi smatramo da bi ponude trebalo otvarati u što kraćem razdoblju nakon isteka roka za njihov prijem, po mogućnosti odmah, a svakako isti dan. Ovim bi se u potpunosti ispoštovalo načelo transparentnosti i na taj način otklonile eventualne sumnje u regularnost samih postupaka.

Odluke o izboru najpovoljnijih ponuđača donosio je direktor. Verifikaciju i kontrolu nabavljenih roba, izvršenih radova ili usluga, u ovisnosti o vrsti i vrijednosti, vršila su odgovorna lica. Ispostavljeni računi ili situacije po osnovu isporučenih roba, izvršenih radova i usluga računski su provjereni, likvidirani i ovjereni. Nismo utvrdili razlike i odstupanja fakturiranih cijena ili količina u odnosu na ugovorene.

Preporuka:

Radi potpune transparentnosti postupaka javnih nabavki ponude otvarati u što kraćem razdoblju nakon isteka roka za njihov prijem, po mogućnosti odmah, a svakako isti dan.

5. KOMENTAR

Društvo je u ostavljenom roku dostavilo komentar na Nacrt izvještaja o reviziji finansijskih izvještaja, broj: 1066/09, od 13.07.2009. godine. U komentaru se konstatuje da su u potpunosti saglasni sa navodima datim u predmetnom izvještaju.

**Direktor sektora
za finansijsku reviziju javnih preduzeća**

Ismeta Junuzović, dipl.oec.

Voda tima
Sead Čorbo, revizor za finansijsku reviziju, dipl.oec.

Član tima
Seida Isaković, pomoćnik u finansijskoj reviziji, dipl.oec.